

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 27 listopada 2023 r.

Pozycja 306

POSTANOWIENIE z dnia 4 października 2023 r. Sygn. akt Ts 25/21

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Jakub Stelina – przewodniczący
Piotr Pszczółkowski – sprawozdawca
Bogdan Święczkowski,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym zażalenia na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego z 5 października 2022 r. o odmowie nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej M.J.,

p o s t a n a w i a:

pozostawić zażalenie bez rozpoznania.

Orzeczenie zapadło jednogłośnie.

UZASADNIENIE

1. W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 28 stycznia 2021 r. (data nadania) M.J. (dalej: skarżący), reprezentowany przez pełnomocnika z wyboru, wystąpił o zbadanie zgodności:

- 1) art. 77 § 1 i 9 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2001 r. Nr 98, poz. 1070, ze zm.; dalej: p.u.s.p.) z art. 10 ust. 2, art. 10 ust. 2 w związku z art. 45 ust. 1, art. 45 ust. 1, art. 45 ust. 1 w związku z art. 2, art. 45 ust. 1 w związku z art. 10 ust. 2, art. 45 ust. 1 w związku z art. 144 ust. 3 pkt 17 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej;
- 2) art. 398²³ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 1964 r. Nr 43, poz. 296, ze zm.; dalej: k.p.c.) w zakresie wyrażenia „jako sąd drugiej instancji” z art. 10 ust. 2, art. 10 ust. 2 w związku z art. 45 ust. 1, art. 45 ust. 1, art. 45 ust. 1 w związku z art. 2, art. 45 ust. 1 w związku z art. 10 ust. 2, art. 45 ust. 1 w związku z art. 176 ust. 1, art. 176 ust. 1 w związku z art. 45 ust. 1 Konstytucji;
- 3) art. 217 § 3 k.p.c. w zakresie zwrotu „lub okoliczności sporne zostały już dostatecznie wyjaśnione” z art. 45 ust. 1 Konstytucji.

2. Postanowieniem z 5 października 2022 r. (doręczonym pełnomocnikowi skarżącego 18 października 2022 r.) Trybunał Konstytucyjny odmówił nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu. Wskazał, co następuje:

1) art. 77 § 9 p.u.s.p. nie miał zastosowania w sprawie, z której wynika złożona skarga, w związku z czym w zakresie, w jakim dotyczy tego przepisu, nie spełnia przesłanek określonych w art. 53 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK);

2) w zakresie, w jakim skarga dotyczyła art. 77 § 1 p.u.s.p. – została złożona z przekroczeniem terminu określonego w art. 77 ust. 1 u.o.t.p.TK, jako że za orzeczenie, którym ostatecznie rozstrzygnięto w przedmiocie dopuszczenia do orzekania sędzi delegowanej na podstawie niniejszego przepisu, należy uznać postanowienie Sądu Apelacyjnego w W. z 27 lutego 2019 r. (dalej: postanowienie z 27 lutego 2019 r.), doręczone skarżącemu 7 marca 2019 r.;

3) skarżący nie usunął braku skargi konstytucyjnej wskazanego w punkcie 4 zarządzenia sędziego Trybunału Konstytucyjnego z 26 października 2021 r., tj. w zakresie, w jakim skarga dotyczy nieobowiązującego art. 217 § 3 k.p.c. Trybunał podniósł również, że argumentacja skarżącego odnosiła się do stosowania powyższego przepisu, nie zaś jego normatywnej treści;

4) argumenty skarżącego odnoszące się do niekonstytucyjności uprawnień referendarza sądowego w zakresie zwolnienia strony postępowania z kosztów sądowych mają charakter abstrakcyjny. W sprawie skarżącego referendarz sądowy przesądzał bowiem w przedmiocie przyznania pomocy prawnej, opierając się na art. 123 § 3 k.p.c., którego niekonstytucyjności skarżący nie podnosi ani nie uzasadnia;

5) skarżący nie usunął braku formalnego wskazanego w punkcie 1b zarządzenia sędziego Trybunału Konstytucyjnego z 26 października 2021 r., tj. w zakresie, w jakim skarga odnosi się do art. 398²³ k.p.c. W piśmie z 26 października 2021 r., odpowiadając na powyższe wezwanie, skarżący powtórzył treść skargi konstytucyjnej. Trybunał wskazał też na wyrok z 20 listopada 2019 r. (sygn. SK 6/18, OTK ZU A/2019, poz. 62), którym orzekł, że art. 398²³ § 2 zdanie drugie k.p.c. w brzmieniu obowiązującym do 6 listopada 2019 r. jest zgodny z art. 45 ust. 1 i art. 78 Konstytucji w zakresie, w jakim wskazuje, że sąd rozpoznający skargę na postanowienie referendarza sądowego działa jako sąd drugiej instancji.

3. Pełnomocnik skarżącego zażaleniem wniesionym do Trybunału Konstytucyjnego 26 października 2022 r. (data nadania) odniósł się do niektórych podstaw odmowy nadania dalszego biegu skardze wskazanych w punkcie 2 niniejszego postanowienia, podnosząc, że:

- postanowienie z 27 lutego 2019 r. nie narusza samo w sobie żadnego z praw chronionych konstytucyjnie oraz nie miało wówczas jeszcze żadnego skutku w postaci naruszenia tych praw;
- skarżący był uprawniony do podniesienia okoliczności faktycznych, jakie doprowadziły do zastosowania zaskarżonego art. 217 § 3 k.p.c. oraz wskazania jego wykładni w jednostkowej konkretnej sprawie;
- art. 398²³ k.p.c. w brzmieniu, w jakim został zaskarżony – nie był jeszcze przedmiotem badania przez Trybunał Konstytucyjny.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Zgodnie z art. 61 ust. 5 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK) skarżącemu przysługuje prawo wniesienia zażalenia na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego o odmowie nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu. Trybunał, w składzie trzech sędziów, rozpatruje zażalenie na posiedzeniu niejawnym (art. 37 ust. 1 pkt 3 lit. c w związku z art. 61 ust. 5-8 u.o.t.p.TK).

2. Zażalenie na postanowienie w przedmiocie odmowy nadania biegu skardze konstytucyjnej należy złożyć w terminie 7 dni od daty jego doręczenia (art. 61 ust. 5 u.o.t.p.TK). Jak

wynika z pocztowego potwierdzenia odbioru, postanowienie Trybunału Konstytucyjnego z 5 października 2022 r. o odmowie nadania dalszego biegu skardze zostało odebrane w urzędzie pocztowym 18 października 2022 r. Termin wniesienia zażalenia upłynął więc 25 października 2022 r. Skoro zażalenie zostało nadane do Trybunału Konstytucyjnego 26 października 2022 r., stwierdzić należy, że wniesione zostało po terminie wskazanym w przepisach u.o.t.p.TK. Jest to podstawa pozostawienia zażalenia skarżącego bez rozpoznania na podstawie art. 61 ust. 6 u.o.t.p.TK.

Trybunał podnosi jednocześnie, że nie zachodzą przesłanki przywrócenia uchybionego terminu. Zgodnie z art. 168 § 1 i art. 169 § 1-3 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2021 r. 1805, ze zm.) w związku z art. 36 u.o.t.p.TK jeżeli strona nie dokonała w terminie czynności procesowej bez swojej winy, Trybunał na jej wniosek postanawia o przywróceniu terminu. Pismo z wnioskiem o przywrócenie terminu wnosi się w ciągu tygodnia od czasu ustania przyczyny uchybienia terminowi, uprawdopodobniając okoliczności uzasadniające wniosek. Równocześnie z wnioskiem strona powinna dokonać czynności procesowej. Trybunał stwierdza, że skarżący nie złożył dotychczas stosownego wniosku, a tym samym również nie wykazał niemożności dotrzymania terminu wniesienia środka odwoławczego, wynikającej z przyczyn od niego niezależnych (zob. postanowienie z 1 grudnia 2010 r. sygn. Ts 73/09, OTK ZU 6/B/2010, poz. 437).

3. Niezależnie od powyższego, odnosząc się do uzasadnienia złożonego zażalenia, Trybunał stwierdził, że istnieją podstawy jego nieuwzględnienia.

3.1. Mając na uwadze podstawę odmowy nadania biegu skardze w zakresie art. 77 § 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2001 r. Nr 98, poz. 1070, ze zm.; dalej: p.u.s.p.) skarżący podniósł, że z gramatycznej treści art. 77 ust. 1 u.o.t.p.TK wynika, iż ustrojodawca nie uzależnił prawa do złożenia skargi konstytucyjnej od uzyskania ostatecznego orzeczenia w sprawie wypadkowej z udziałem zaskarżonej normy prawnej, ale od uzyskania rozstrzygnięcia orzekającego ostatecznie o prawach strony. Następnie wyraził opinię, że jego prawo do właściwego sądu wynikające z art. 45 Konstytucji zostało ukształtowane nie postanowieniem z 27 lutego 2019 r. rozstrzygającym na wniosek skarżącego w przedmiocie podstaw do wyłączenia sędzi delegowanej do pełnienia swych obowiązków, ale wyrokiem Sądu Apelacyjnego w W. z 25 kwietnia 2019 r. (sygn. akt [...]), który został wydany z udziałem tej sędzi.

Trybunał podnosi, że ocena ostateczności rozstrzygnięć wypadkowych jest dokonywana *a casu ad casum*, jako że różnią się one od siebie pod względem ich związku z orzeczeniem merytorycznym (zob. postanowienie pełnego składu TK z 10 lipca 2012 r. w sprawie o sygn. SK 26/10, OTK ZU 7/A/2012, poz. 89). Po dokonaniu analizy sprawy, z której wynika niniejsza skarga konstytucyjna, mając na uwadze przedmiot i uzasadnienie postawionych przez skarżącego zarzutów, w postanowieniu z 5 października 2022 r. Trybunał stwierdził, że w przedmiocie nieistnienia podstaw do wyłączenia sędzi delegowanej do pełnienia swych obowiązków, do którego to delegowania odnoszą się zarzuty skarżącego – orzeczono postanowieniem z 27 lutego 2019 r. Należy podnieść, że w zażaleniu skarżący nie przedstawił żadnych argumentów przeczących powyższemu. W szczególności nie podjął dyskursu w zakresie ewentualnego rzutowania postanowienia z 27 lutego 2019 r. na treść rozstrzygnięcia merytorycznego w jego sprawie, w sposób, który prowadziłby do naruszenia jego konstytucyjnych praw o charakterze materialnym. Tym samym Trybunał podtrzymuje stanowisko zajęte w postanowieniu o odmowie nadania biegu skardze w tym zakresie.

3.2. Trybunał Konstytucyjny zauważa następnie, że w uzasadnieniu zażalenia skarżący nie odniósł się do wszystkich podstaw odmowy nadania skardze biegu. W konsekwencji nie

można uznać za skuteczne zażalenia (por. postanowienie TK z 31 października 2011 r., sygn. Ts 306/10, OTK ZU nr 5/B/2011, poz. 381) w odniesieniu do:

- a) art. 77 § 9 p.u.s.p. (zob. podstawę odmowy wskazaną w punkcie 2.2 postanowienia TK z 5 października 2022 r.),
- b) art. 217 § 3 k.p.c. (zob. pkt 4 zarządzenia sędziego TK z 26 października 2021 r. oraz podstawę odmowy wskazaną w punkcie 3.1 postanowienia TK z 5 października 2022 r.),
- c) art. 398²³ k.p.c. (zob. podstawy odmowy wskazane w pkt 4.3, 4.4 oraz 4.6 postanowienia TK z 5 października 2022 r.).

3.3. Z treści uzasadnienia złożonego zażalenia wnioskować także można, że intencją skarżącego jest usunięcie tym pismem procesowym braków formalnych określonych w pkt 1b i 4 zarządzenia sędziego TK z 26 października 2021 r. Trybunał przypomina, że zażalenie może być procesowo skuteczne tylko w takim zakresie, w jakim odnosi się do podstaw odmowy nadania biegu wskazanych w postanowieniu Trybunału. Ewentualne usunięcie braku należy uznać za dokonane z przekroczeniem wyznaczonego do tego 7-dniowego terminu wynikającego z art. 61 ust. 3 u.o.t.p.TK.

W tym stanie rzeczy Trybunał Konstytucyjny postanowił jak na wstępie.